

ГОДИШЕН ОТЧЕТ

За изпълнението на Програма за развитие на туризма в Община Смолян за 2016 година

За периода: 01.01.-31.12.2016г.

Програмата за развитие на туризма в Община Смолян се разработва на основание чл. 11 от Закона за туризма, като тя следва да е в съответствие с приоритетите на областната стратегия, маркетинговата стратегия на туристическия район и съобразно местните туристически ресурси и потребности, съответно със Стратегията за развитие на туризма в Община Смолян за периода 2014-2020г.

Програмата за развитие на туризма предвижда мероприятия за:

- 1. изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма на територията на общината, включително местните пътища до туристически обекти;*
- 2. изграждане и функциониране на туристически информационни центрове и организация на информационното обслужване на туристите;*
- 3. изграждане и поддържане на туристически обекти, които са общинска собственост или за които правото за ползване и управление е предоставено на общината;*
- 4. организиране на събития и мероприятия с местно и национално значение, които допринасят за развитието на туризма;*
- 5. провеждане на проучвания, анализи и прогнози за развитието на туризма в общината;*
- 6. реклама на туристическия продукт на общината, включително участие на туристически борси и изложения;*
- 7. взаимодействие и членство на общината в туристически сдружения и в съответната организация за управление на туристическия район;*
- 8. подобряване качеството на услугите, предлагани в общинските туристически обекти.*

Дейностите, предвидени в Програмата за развитие на туризма на територията на община Смолян за 2016г. са в съответствие с гореизброените, като одобреният от Общинския съвет бюджет е в размер на 94 500 лв.

АНАЛИЗ НА ОТЧЕТА:

Основен разход в програмата за туризъм е функционирането и поддръжката на туристическите центрове и поддръжката на туристическите обекти – в Смолян, при Момчилова крепост, при еко-пътека Каньонът на водопадите, както и Алибеевият конак. Разходите включват заплати, поддръжка и ремонти, като възлизат на почти 39 589,72, което е близо 42% от бюджета на програмата.

На постоянни работни места за обслужването на трите центъра в Смолян, с. Градът в подножието на Момчилова крепост и Посетителски център при еко-пътека „Каньон на водопадите“ са назначени 3 служители. Екскурзоводът при Момчилова крепост е местна жителка, обучена по време на изпълнението на проекта, която продължава работата си и до днес. Атракцията работи и в зимния период, дори при неблагоприятни условия. За обслужване на посетителския център при Каньона на водопадите е нает квалифициран планински водач. Центърът не работи в зимния период от м. Декември до м. Април, като служителят ползва неплатен отпуск.

Наетите служители през 2016г. работиха по график, като центровете при Момчилова крепост и Каньонът на водопадите почиват през седмицата и работят събота и неделя.

За обслужване на атракцията Аудио-визуален спектакъл на Момчилова крепост и поддръжка на техниката на граждански договори от м. Май до края на м. Септември бяха наети двама човека, които са необходими поради спецификата на работата и поради факта, че спектакълът се излъчва в късните часове на денонощието, като подготовката и прожектирането и дейностите след прожекцията отнемат 4 часа. През 2016г. атракцията е посетена от над 6000 души.

През 2016г. Регионалната програма за заетост към Бюро по труда, по която в предишни години наемахме екскурзоводи за обслужването на центровете в селата, стартира много късно – м. Ноември, поради което в активния летен сезон не можахме да се възползваме от нея. Туристическите центрове в селата Смилян, Момчиловци и Широка Лъка се обслужваха от местните читалища.

По отношение на **маркетинга и рекламата на туристическия продукт** разходът е 20 000 лв., което представлява 20 % от бюджета на програмата и средствата са изразходвани за участия в борси – национални и международни (с материали), публикации в туристически издания и поддръжка на абонаменти на общината в интернет, представителни сувенири и рекламни материали, поставяне на допълнителни указателни табели за туристическите обекти.

През 2016г. Община Смолян се представи на:

- Международна туристическа борса Ваканция/Спа Експо в периода 11-13.02.2016г в гр. София. Община Смолян участва съвместно с Община Чепеларе и РТА Родопи, като за участието бе осигурен безплатен деск на щанда на Министерство на Туризма.
- Туристическо изложение „Културен туризъм 2016“ – 14-17 Април 2016г. във Велико Търново. Награда за най-оригинално събитие в областта на културния туризъм за 2015г. за Роженски събор 2015.
- XIII Туристическо изложение „Планините на България- гостоприемство в 4 сезона“ – 12-15 Октомври 2016, к.к. Паморово.
- Международно изложение ТТР – Букурещ, Румъния, който се проведе в периода 17-20.11.2016. Това е най-значимото туристическо изложение в Румъния. Провежда се в началото и в края на годината, предназначено за масова публика и професионалисти - участието бе рекламни материали на щанда на Министерство на Туризма
- Международно изложение TOURISTIK&CARAVANING – Лайпциг, Германия. Това е най-голямото туристическо изложение в източните Германски провинции, което съвпада с началото на записванията за следващия сезон. Проведе се в периода 16-20.11.2016, провежда се от 1990г. и се радва на около 70 000 посетители всяка година - участие с рекламни материали.

Община Смолян рекламира в специализирани туристически списания като Туризъм и Отдых, списание Go on Air, на българския авиопревозвач Bulgaria Air. В изданието на списанието за м. Декември 2016 и м. Януари 2017 с финансовата подкрепа на Министерство на Туризма е поместена информация за Смолян и региона в рамките на 4 страници - статия и атрактивни снимки за Пампорово и околностите, вкл. селата Момчиловци, Смилян, Широка Лъка. . Участие в английското издание "50 скрити места, които да посетите в България"- "50 hidden places to

discover in Bulgaria" на peika.bg с Момчилова крепост и Каньонът на водопадите - общо 7 страници в книгата.

По отношение на **организирането на събития с местно и национално значение** сме отчетели разходи в размер на 30 204 лв. което представлява близо 32 % от бюджета на програмата, като в това перо сме включили разходи за подкрепа на местни фестивални прояви, наложили се и нови. Една част от разходите тук са отчетени като разходи за Алибеевия конак, тъй като едно значително перо в подкрепата на различни инициативи е, че общината предоставя безплатни нощувки на участници или организатори.

По отношение на фестивалите, основен тази година отново бе Националният събор на народното творчество и животновъдството – Рожен 2016, като в програмата за туризъм отчитаме само представителните разходи по посрещането на делегации от чужбина и гости.

Отчитане на разходи по посрещането на младежи от Унгария и Украйна, както и участие на смолянска детска фолклорна група във фестивал на детското творчество в Пендик:

Това са разходи в размер на 25 795 лв. за нощувки, храна и транспорт и такси към някои туристически обекти, тъй като програмата включва посещения на природни и културни, исторически забележителности в страната. Въпреки, че това не е туристическа дейност, тези млади хора популяризират района ни на местно ниво и тези обмени имат своето значение в дългосрочен план за налагането ни като гостоприемна община с добри условия за туризъм. Това е дейност, която комбинира младежките инициативи с популяризирането ни като туристическа дестинация. Следва да отчетем и факта, че при гласуването за годишните награди на Министерство на туризма, Община Смолян получи значителна подкрепа от Украйна в категорията Община на 2016г. за планински туризъм.

По отношение на заложените мерки за изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма на територията на общината, по точно за изграждане, маркиране и рехабилитация на екопътеки изпълнението под планираното, като това което е изпълнено безспорно е добро и полезно, но то е недостатъчно спрямо нуждите.

Общината има нужда от мащабно преглеждане, маркиране, заснемане на всички еко-пътеки на територията. Това е приоритет в стратегията за развитие на туризма в Община Смолян и се търсят възможности за разработване на проекти и програми за финансиране.

Награди, присъдени на Община Смолян през 2016г. :

1. В годишните награди на Министерство на Туризма за Община на 2016г. за планински туризъм Община Смолян е на 2ро място с 24,67% след Банско (27,04%). За сравнение Община Чепеларе е с 14.87%, Община Доспат 2,44%.
2. В категория Туристическо събитие за 2016г. също сме на второ място със Събора на народното творчество и животновъдството - Рожен (19.82%) след Фестивала на Розата в Казанлък (20.35%).
3. По време на Международното туристическо изложение във Велико Търново на Община Смолян бе присъдена голямата награда на журито за събитие в областта на културния туризъм за 2015г. за Националният събор на народното творчество и животновъдството Рожен – 2015

4. На община Смолян бе присъден Златен Приз от престижните награди на списание „Туризм и отдых“ по време на туристическото изложение Ваканция и Спа Експо в София за утвърждаване на регион Смолян като желана туристическа дестинация.
5. Туристическо изложение „Планините на България – гостоприемство в 4 сезона“ - грамота за отлично партньорство между местната власт и туристическия бизнес.

През 2016г. в Община Смолян бяха проведени 3 срещи между местната власт и туристическия бизнес:

1. Среща на 18.03.2016г. – дневният ред включваше представяне на Стратегията за развитие на туризма в Община Смолян 2014-2020 и програмата за развитие на туризма за 2016 година; Представяне на развитието на туристическото предлагане в община Смолян през изминалите 20 г. – докладва Георги Пампоров – председател на УС на СРХР, като и се разви Дискусия на тема Община Смолян на туристическата карта на България. На срещата присъстваха представители на местния бизнес – хотелиери и ресторантьори, на сдружения на бизнеса, неправителствени организации.
2. Среща на 26.04.2016г. – Срещата бе организирана от Община Смолян съвместно със Съюза на Родопските хотелиери и ресторантьори, като дневният ред включваше представяне на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за туризма; обсъждане на проблемите пред туристическия бизнес и предложения за тяхното решаване, обсъждане на идеи за обогатяване на туристическото предлагане в района на община Смолян.
3. Среща на 21.11.2016г. - в рамките на срещата бяха обсъдени различни теми, свързани с подготовката за предстоящия зимен сезон на к.к. Пампорово, както и въпроси касаещи: състоянието на общата инфраструктура и нейното поддържане; издаването на разрешителни за временните обекти в курорта, чистотата и облика на отделните туристически ядра и др., транспортните комуникации от района на гр. Смолян до ски – зоните; устойчивост на програмата „Научи се да караш ски“. Срещата се проведе в широк кръг, включващ както членовете на УС на СРХР, така и заинтересовани институции, организации и представители на бизнеса, имащи отношение с подготовка на предстоящия зимен туристически сезон

По отношение на **приходите** през 2016г. има положителна тенденция в събираемостта на туристическия данък в сравнение с 2014 и 2015г., но все още не е задоволителна. Повишени са приходите и от атракция Момчилова крепост. Приложена е справка на приходите към финансовия отчет.

По отношение на **броя туристи**, посетили общината тенденцията също е положителна. По данни от подадените справки-декларации в Община Смолян, туристите през 2016г. са се увеличили в сравнение с 2015г. :

- 2015г. 62569 туристи, от които 7278 са чужденци
- 2016г. 70078 туристи, от които 9186 са чужденци

В заключение, считаме че трябва да продължаваме да работим за подобряване условията за туризъм, създаване на нови атракции, поддържане на съществуващите, добро управление, маркетинг и реклама и изграждане на все по-добър имидж, особено в условията на център на Туристически район „Родопи“.